

ПРИНЦИПИ ОСВІТНЬОЇ ПОЛІТИКИ ФІНЛЯНДІЇ

У статті висвітлюються принципи фінської освітньої політики, які характеризують розвиток системи забезпечення якості освіти цієї країни. Виокремлено та проаналізовано принципи узгодженості, тривалості, справедливості, гнучкої стандартизації, комплементарності. Констатовано, що підтримка та розвиток цих принципів відіграє значну роль у просуванні фінської системи освіти, яка є однією з найкращих у світі.

Ключові слова: принципи освіти, освітня політика, Фінляндія, фінська освіта, забезпечення якості освіти.

The article highlights the principles of Finnish educational policy that characterize the development of ensuring the quality of education in this country. The principles of coherence, duration, fairness, flexible standardization, complementary are featured and analyzed. Maintenance and development of these principles played a big role in promotion of Finnish education system, which nowadays could be regarded as one of the best in the world.

Key words: principles of education, educational policy, Finland, Finnish education, ensuring the quality of education.

Сьогодні, як ніколи раніше, перед людством постала проблема забезпечення якісної освіти. Світова спільнота потребує нові знання та навички, що створює можливості для підвищення якості освіти та різноманіття освітніх систем. Потреба в якісній освіті підвищила рівень вивчення науковцями досвіду різних країн. За результатами міжнародних порівняльних досліджень (PISA, TIMSS тощо), перші та передові позиції щодо забезпечення якості освіти серед країн Західної Європи посідає Фінляндія. Унікальна освітня система цієї країни сьогодні є предметом вивчення в усьому світі. Фінляндія сьогодні є однією з найпрогресивніших та найбільш конкурентоспроможних країн світу.

Система освіти Фінляндії, її принципи перебувають в полі зору таких вітчизняних науковців як В. Бутова, С. Гринюк, І. Жерноклеєв, Л. Загоруйко, Т. Кристочук, П. Кухарчук, Т. Пушкарьова, С. Сисоєва, Л. Смольська. Цим аспектам присвячені роботи й таких російських вчених як І. Бессарабова, М. Бражник, Д. Володіна, М. Воробйов, Ю. Дерябін, В. Загвоздкін, І. Крутова та ін.

Метою статті є аналіз принципів освіти Фінляндії як таких ключових характеристик, що забезпечують якісне функціонування освіти цієї країни.

Освітня політика Фінляндії ґрунтується на певних принципах, які визначають основні стратегічні напрями розвитку фінської освіти і фінського суспільства [1, с. 94–95]. Провідним стратегічним принципом освітньої політики Фінляндії є принцип узгодженості цієї політики з політикою різних державних секторів. Цей принцип уможливує злагоджену взаємодію секторів, що створює умови для сталого управління освітою [5, с. 63].

Принцип тривалості. Йдеться про довгострокове, стратегічне бачення: керування не обмежується щоденною управлінською діяльністю, воно спрямоване на відповідальність за стабільне дотримання визначених і обраних стратегічних напрямів розвитку фінської системи освіти [2, с. 7].

Одним із найважливіших принципів фінської системи освіти є принцип справедливості, тобто створення і підтримки соціально справедливої освітньої мережі, яка пропонує рівні можливості якісної освіти для всіх людей. Гарна школа для всіх, а не для окремих дітей, є важливим здобутком фінської демократії й основною цінністю освіти Фінляндії [2, с. 15].

Фінляндія сьогодні здійснює освітню політику за принципом гнучкої стандартизації. Якщо національна рада з питань освіти визначає цілі й зміст навчання, затверджує національний рамковий навчальний план (курукулум), то школи та місцева влада вирішують, як краще досягти поставлених цілей шляхом розробки навчальних програм й можливості вибору засобів та методів навчання. Такі гнучкі стандарти заохочують до творчої реалізації національних завдань на місцевому рівні, до знаходження найкращих шляхів навчання для всіх, дають змогу адаптувати навчання до потреб конкретних учнів конкретної школи [1, с. 332].

Автономія шкіл та вчителів позитивно впливає на високу якість навчання у школі й функціонування усєї освітньої системи Фінляндії. В умовах децентралізації фінські муніципалітети розвивають інноваційні стратегії, різні підходи до поширення шкільного управління та створення мереж шкіл та муніципалітетів для обміну ідеями [10, с. 15]. Усе це сприяє інноваційному системному підходу до управління й формування нової

поведінки керівників. Вони починають розглядати і розв'язувати більш широкі проблеми спільноти. Така взаємодія всіх шкіл відкриває нові можливості для взаємонавчання, творчого використання досвіду інших, що висвітлює принцип комплементарності або партнерства [9, с. 80].

Ключовими принципами в освітній політиці Фінляндії також виступають принцип фахової відповідальності та довіри (відповідальність вчителів або викладачів за те, чого і як вони навчають), принцип прийняття ризиків (використання нових ідей та підходів до навчання та викладання у процесі розроблення навчальних програм, до створення в школі атмосфери творчого натхнення) та принцип відсутності ранжування навчальних предметів на базові та «несерйозні» (надання однаково важливого значення всім аспектам розвитку людської особистості, моральним якостям,

ціннісним орієнтаціям, творчості, особистісним характеристикам, а не лише знанням та навичкам із «серйозних» предметів).

Отже, розглянуті принципи фінської освіти виступають показником того, що якісна система освіти може бути створена шляхом використання альтернативної політики – навіть протилежній тій, яка знайшла своє використання в інших розвинених країнах світу. Аналіз принципів засвідчує, що Фінляндія не намагається створити щось цілковито нове, а здійснює роботу з адаптування світових підходів та тенденцій до національних показників, що у комплексі сприяє отриманню високих освітніх результатів [3, с.75].

Конкурентоспроможність, якість та високі показники фінської освіти у порівнянні з іншими країнами є результатом організованої, гармонійної, продуманої та виваженої роботи фінського уряду в питанні освітньої політики.

Література

- 1. Андрощук Г. О.** Національна інноваційна система Фінляндії: формула успіху. Наука та інновації. 2010. Т. 6. № 4. 360 с.
- 2. Володин Д. А.** Современное школьное образование в Финляндии: национальные реформы в Европейском контексте : автореф. дисс. ... канд. пед. наук. СПб, 2011. 23 с.
- 3. Дерябин Ю. С.** Финляндия – один из мировых лидеров в образовании. *Педагогика*. 2004. № 4. 90 с.
- 4. Пушкарьова Т.** Особливості функціонування і розвитку фінської системи освіти. *Почататкова школа*. 2013. № 2. 76 с.
- 5. Pont B.** Improving School Leadership / Beatriz Pont, Deborah Nusche, Hunter Moorman Volume 1: *Policy and Practice*. OECD. 2008. 197 p.
- 6. Sahlberg P.** Educational change in Finland. A. Hargreaves, A. Lieberman, M. Fullan and D. Hopkins (Eds.) *Second International Handbook of Educational Change*. New York. 2010. 348 p.

Кругленко Л. В.,

здобувачка кафедри педагогіки

Криворізький державний педагогічний університет,

м. Кривий Ріг

ЗМІСТОВЕ НАПОВНЕННЯ ПОНЯТЬ «ПЕДАГОГІЧНІ ІДЕЇ» ТА «ПЕДАГОГІЧНА ДУМКА» В НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОМУ ДИСКУРСІ

У статті піддано аналізу поняття «педагогічна ідея/ідеї» та «педагогічна думка». На підставі аналізу наукових праць вітчизняної педагогічного дискурсу, доведено, що педагогічні ідеї є сукупністю оригінальних поглядів тих чи тих освітніх діячів, оригінальність яких достеменно персоніфікована; натомість педагогічна думка поняття більш широке, масштабне та переважно вживається як атрибутивна характеристика певної спільноти за часовими, національними тощо ознаками.

Ключові слова: педагогічна ідея, педагогічні погляди, педагогічна думка, історія педагогіки, педагогічний дискурс.

The article analyzes the concepts of “pedagogical idea/ideas” and “pedagogical thought”. On the basis of the analysis of scientific works of domestic pedagogical discourse, the pedagogical ideas are proved to be a set of original views of certain educational figures, the originality of which is precisely personified; instead of pedagogical thought, the concept is broader, larger-scale and is mainly used as an attributive characteristic of a certain community in terms of temporal, national, etc. featured.

Key words: pedagogical idea, pedagogical views, pedagogical thought, history of pedagogy, pedagogical discourse.